

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.05.2021

Renata Antos
Dyrektor
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
w Morawicy
ul. Kielecka 7
26-026 Morawica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/071 – Centra kształcenia praktycznego, ustawicznego i zawodowego w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy, ul. Kielecka 7, 26-026 Morawica (dalej: CKZiU, Centrum).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Renata Antos, Dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy od 1 września 2010 r. (dalej: Dyrektor).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja kształcenia ustawicznego i zawodowego.2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i zawodowego.3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i zawodowego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Iwona Rezner, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKI/18/2021 z 24 lutego 2021 r.2. Tomasz Majewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/21/2021 z 2 marca 2021 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Centrum prawidłowo zorganizowano kształcenie zawodowe, przyjmując wymagane prawem dokumenty i regulacje wewnętrzne. Oferta CKZiU kształtowana była m.in. w oparciu o analizę potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem specyfiki Centrum, ukierunkowanego we wcześniejszej działalności na kształcenie medyczne. Modyfikując ofertę edukacyjną, elastycznie reagowano na zmiany uwarunkowań, kształcąc także w zawodach z branży kosmetycznej, pomocy społecznej oraz administracyjnej. O wysokiej skuteczności w dopasowywaniu oferty do potrzeb rynku pracy świadczy fakt, iż wszystkie zawody, w których kształcono w okresie objętym kontrolą, znalazły się w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na wojewódzkim rynku pracy z 27 stycznia 2021 r.³

Szkoła dysponowała kadrą o wymaganych kwalifikacjach ze znacznym udziałem osób, które miały praktyczne doświadczenie branżowe. Kształcenie zawodowe i ustawiczne było objęte nadzorem pedagogicznym, a kadry umożliwiono doskonalenie zawodowe.

Podejmowano skuteczną współpracę z pracodawcami, przy czym w okresie objętym kontrolą jej zakres uległ znaczącemu zawężeniu ze względu na sytuację epidemiologiczną (współpraca z podmiotami, których działalność została ograniczona lub wyłączona dla osób trzecich).

W Centrum prawidłowo prowadzono gospodarkę finansową. Prowadzone kwalifikacyjne kursy zawodowe (dalej także: KKZ) cechowały się wysoką efektywnością finansową – łączna kwota środków subwencji oświatowej, którą otrzymał organ prowadzący, w każdym roku znacząco przewyższała faktycznie poniesione wydatki.

CKZiU zapewniło prawidłową liczebność grup uczestników KKZ oraz liczbę godzin kształcenia na kursach i w ramach praktycznej nauki zawodu (dalej także: PNZ). Dokumentację PNZ prowadzono prawidłowo, właściwie stosowano zwolnienia z zajęć lub z praktyk zawodowych, a. Programy nauczania spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych⁴.

Na skutek sytuacji epidemicznej i wprowadzonego w znacznym zakresie kształcenia zdalnego, pogorszeniu uległy rzeczywiste możliwości nabywania przez słuchaczy umiejętności, co wynika z odbywania zajęć praktycznych z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość. Niekorzystny wpływ na możliwość weryfikacji wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy miała realizacja praktyk zawodowych w formie projektu edukacyjnego (prac pisemnych).

Kontrola ujawniła nieprawidłowość, polegającą na realizacji praktyk zawodowych w podmiotach zewnętrznych w niepełnym wymiarze czasu przez sześciu spośród 10 słuchaczy, których dokumentację objęto badaniem, przy czym ograniczenie to nie wpłynęło na zaliczenie praktyk.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 122). Prognoza ta, ze względu na 5-letni horyzont prognostyczny, stanowi dla szkół branżowych podstawę planowania kierunków kształcenia.

⁴ Dz. U. poz. 652.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy zostało powołane uchwałą nr XXIV/346/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 czerwca 2016 r. jako samorządowa jednostka budżetowa. Organem prowadzącym CKZiU jest Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny – Świętokrzyski Kurator Oświaty. W okresie objętym kontrolą w skład Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy wchodziły Policealna Szkoła Medyczna im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy i Policealna Szkoła dla Dorosłych w Morawicy.

Od 30 listopada 2019 r. w ramach CKZiU funkcjonowało także Centrum Kształcenia Ustawicznego w Morawicy (dalej także CKU).

Z dniem 1 września 2019 r. z nazwy Policealnej Szkoły dla Dorosłych w Morawicy skreślono wyrazy „dla Dorosłych”, i nazwa szkoły otrzymała brzmienie: Policealna Szkoła w Morawicy. Od 1 września 2020 r., w związku z likwidacją Policealnej Szkoły w Morawicy, w skład CKZiU wchodziły: Centrum Kształcenia Ustawicznego w Morawicy i Policealna Szkoła Medyczna im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy.

CKZiU prowadziło kształcenie w trybie dziennym, stacjonarnym i zaocznym. Istniała możliwość realizowania pozaszkolnych form kształcenia, takich jak: kwalifikacyjny kurs zawodowy, kurs umiejętności zawodowych oraz – za zgodą organu prowadzącego – innych kursów umożliwiających uzyskanie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Placówka dopuszczała organizację kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. CKZiU prowadziło także poradnictwo i doskonalenie zawodowe oraz organizowało zajęcia praktycznej nauki zawodu. Doradztwo prowadziła nauczycielka, która ukończyła 3-semesterne studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego. Realizowane przez nią zadania polegały m.in. na prowadzeniu indywidualnych konsultacji, przygotowaniu do roli pracownika oraz do radzenia sobie w sytuacjach trudnych (bezrobocie, problemy zdrowotne, konieczność zmiany pracy), pomocy nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodów w ramach lekcji przedmiotowych. Osobom zainteresowanym przedstawiano źródła dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym na temat m.in. rynku pracy, trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia, możliwości wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach, alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi i niedostosowaniem społecznym, programów edukacyjnych Unii Europejskiej, możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki. Realizację zajęć udokumentowano w sprawozdaniach i dziennikach doradcy zawodowego.

(akta kontroli str. 378-393, 958-960)

Zajęcia w formach pozaszkolnych prowadzone przez CKU można było realizować stacjonarnie, zaocznie i na odległość. W okresie objętym kontrolą CKU realizowało kwalifikacyjne kursy zawodowe oraz odpłatne kursy umożliwiające uzyskanie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. W formie stacjonarnej zapewniano trzy lub

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

cztery dni zajęć tygodniowo, natomiast w formie zaocznej co najmniej dwa dni zajęć w ciągu dwóch tygodni.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe⁶, przez kształcenie w formie zaocznej należy rozumieć kształcenie, które odbywa się co dwa tygodnie przez dwa dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez dwa dni (art. 4 pkt 29c). Wyjaśniając niezgodność postanowień statutu z tym przepisem Dyrektor Centrum podała, że zapis „co najmniej” należy rozumieć tak, jak jest to wskazane w Prawie oświatowym, czyli zajęcia są organizowane przez dwa dni w ciągu dwóch tygodni lub przez dwa dni w ciągu tygodnia (nie są organizowane zajęcia np. w piątek, sobotę i niedzielę w tym samym tygodniu).

Analiza sposobu organizacji zajęć potwierdziła powyższe wyjaśnienia, w szczególności realizację KKZ w formie zaocznej w wymiarze dwóch dni (sobota i niedziela) w ciągu dwóch tygodni lub dwóch dni w tygodniu.

(akta kontroli str. 7, 958-960)

W szkołach policealnych zajęcia realizowano w formach stacjonarnej, dziennej i zaocznej. Zajęcia praktyczne w ramach KKZ i praktycznej nauki zawodu mogły odbywać się w pracowniach przedmiotowych lub u pracodawców, na podstawie zawartych umów. Działalność Centrum w okresie objętym kontrolą regulowały m.in. statuty (odrębnie CKU, Policealnej Szkoły Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy, Policealnej Szkoły dla Dorosłych w Morawicy), regulamin rekrutacji do Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy, regulaminy praktycznej nauki zawodu⁷, regulamin realizacji praktyki zawodowej w formie projektu edukacyjnego dla kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

(akta kontroli str. 8-141, 399-406, 963-970)

CKZiU – w każdym kontrolowanym roku szkolnym – sporządziło wykazy kadry pedagogicznej, opracowało szkolne plany nauczania dla poszczególnych zawodów oraz arkusze organizacji szkoły (przydziały czynności nauczycieli). Arkusze zostały zatwierdzone przez organ prowadzący, zweryfikowane i zatwierdzone przez Zarząd Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kielcach oraz Kuratorium Oświaty w Kielcach.

W roku szkolnym 2019/2020 CKZiU przygotowało ofertę kształcenia w ramach istniejącej wówczas Policealnej Szkoły dla Dorosłych, w zawodach:

- terapeuty zajęciowego – forma stacjonarna, dwuletni okres kształcenia,
 - technika usług kosmetycznych – forma zaoczna, dwuletni okres kształcenia,
- oraz Policealnej Szkoły Medycznej w zawodach:
- terapeuty zajęciowego – forma stacjonarna, dwuletni okres kształcenia,
 - technika masażysty – forma stacjonarna, dwuletni okres kształcenia,
 - technika usług kosmetycznych – forma zaoczna, dwuletni okres kształcenia,
 - technika sterylizacji medycznej – forma zaoczna, roczny okres kształcenia,
 - opiekuna medycznego – forma zaoczna, roczny okres kształcenia,
 - technika elektroradiologa – dwuipółroczny okres kształcenia.

W kolejnym roku szkolnym w ofercie Policealnej Szkoły Medycznej ujęto zawody:

- asystentki stomatologicznej – forma stacjonarna, roczny okres kształcenia,
- terapeuty zajęciowego – forma stacjonarna, dwuletni okres kształcenia,

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

⁷ Regulamin obowiązujący od 1 września 2018 r. oraz obowiązujący od 1 września 2020 r.

- technika masażyści – forma stacjonarna, dwuletni okres kształcenia,
- technika usług kosmetycznych – forma zaoczna, dwuletni okres kształcenia,
- technika sterylizacji medycznej – forma zaoczna, roczny okres kształcenia,
- opiekuna medycznego – forma zaoczna, roczny okres kształcenia,
- technika usług kosmetycznych – forma zaoczna, dwuletni okres kształcenia,
- technika farmaceutycznego – forma dzienna, dwuipółroczny okres kształcenia,
- technika elektroradiologa – dwuipółroczny okres kształcenia.

Centrum Kształcenia Ustawicznego oferowało kwalifikacyjny kurs zawodowy w zawodzie technika archiwisty zarówno w roku szkolnym 2019/2020, jak i 2020/2021.

Porównanie oferty Centrum z wykazami zawodów deficytowych⁸ za lata 2019-2020 wykazało, że znajdował się tam zawód opiekuna medycznego (szersza grupa zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej* została zakwalifikowana w 2020 r. do zawodów deficytowych w ujęciu wojewódzkim oraz powiatowym w *Barometrze zawodów*). Z danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach wynika, że w latach 2019-2020 pracodawcy z województwa świętokrzyskiego zgłosili do urzędów pracy 43 oferty pracy dla opiekunów medycznych, z czego na koniec grudnia 2020 roku pozostawały trzy wolne miejsca pracy.

Wszystkie zawody, w których Centrum prowadziło kształcenie w okresie objętym kontrolą, zostały ujęte w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy z 2021 r.⁹, przy czym w zawodzie technik elektroradiolog oraz technik sterylizacji medycznej prognozowane jest znaczne zapotrzebowanie na pracowników, a w pozostałych zawodach umiarkowane.

Oferta edukacyjna Centrum była prezentowana na stronie internetowej <https://www.szkoła-medyczna.com.pl/>, w mediach społecznościowych¹⁰, na ulotkach, plakatach, bannerach. Przewodniczący CKZiU przedstawiali ofertę w czasie różnego rodzaju imprez o charakterze lokalnym i regionalnym (targi pracy, kongresy, pikniki, dni otwarte). Przykładowo, w ramach Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych zorganizowano dzień otwarty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy, gdzie zapewniono możliwość skorzystania z zabiegów kosmetycznych i masażu wykonywanych przez słuchaczy, zorganizowano warsztaty kosmetyczne i zwiedzanie pracowni szkolnych.

Szkoła współpracowała z pracodawcami a oferta edukacyjna była opracowywana z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy. Jak wyjaśniła Dyrektor Centrum, przy jej tworzeniu i wprowadzaniu nowych zawodów wykorzystywała sugestie pracodawców co do potrzeb w zakresie przeszkolenia kadry (przykładowo kształcenie w zawodzie technik elektroradiolog wprowadzono po sygnałach o takich potrzebach ze strony pracowników Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego). Na podstawie obserwacji rynku oraz oferty szkół niepublicznych po przerwie wprowadzono ponownie kształcenie w zawodzie terapeuty zajęciowego. *Jeśli chodzi o ofertę kursów np. rejestratorka medyczna to obserwowaliśmy ogłoszenia w sprawie pracy oraz informatyzację świadczeń zdrowotnych, która narzuca konieczność rejestracji pacjentów, przekazywania danych do NFZ. (...) Nie bez znaczenia są też kontakty*

⁸ Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, barometr zawodów.

⁹ Prognoza ta, ze względu na 5-letni horyzont prognostyczny, stanowi dla szkół branżowych podstawę planowania kierunków kształcenia. Wcześniej wskazany barometr zawodów ma w tych kontekście charakter uzupełniający i służy obserwacji potrzeb rynku pracy w perspektywie krótkookresowej.

¹⁰ <https://pl-pl.facebook.com/pages/category/High-School/Policealna-Szko%C5%82a-Medyczna-w-Morawicy-299616670105151/>

z nauczycielami praktycznej nauki zawodu – praktykami, którzy przekazują swoje sugestie (...) np. technik sterylizacji medycznej potrzebny również w branży kosmetycznej (...). Samo występowanie o opinię Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy jest również zasięgnięciem opinii pracodawców (...). Jako dyrektor analizuję prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy oraz barometry zawodów, uczestniczę w spotkaniach Kuratorium dla dyrektorów szkół zawodowych.

Przejawem poszerzania oferty szkoły jest uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w sprawie kształcenia w zawodzie higienistka stomatologiczna oraz zgody Zarządu Województwa Świętokrzyskiego na prowadzenie kształcenia w tym zawodzie w roku szkolnym 2020/2021.

(akta kontroli str. 7, 399-406)

Wyjaśniając przyczyny stosunkowo nieznaczного zakresu wykorzystywania (oferowania) formy kwalifikacyjnych kursów zawodowych (w szczególności dlaczego nie są oferowane kursy dotyczące zawodu opiekun medyczny i innych zawodów, prowadzonych w CKZiU) oraz dlaczego nie są oferowane kursy kompetencji ogólnych, kursy umiejętności zawodowych ani turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników, Dyrektor Centrum podała: *W Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy od lat prowadzi się kształcenie w zawodzie opiekun medyczny, pierwotnie w ramach nauki dziennej, a od kilku lat w formie zaocznej. Kształcenie w tym zawodzie prowadzone jest w formie szkolnej, co w pełni zaspokaja oczekiwania kandydatów. Rokrocznie tworzy się jedna grupa w ramach kształcenia w Policealnej Szkole Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy. W przypadku większego zainteresowania kształceniem w tym zawodzie utworzylibyśmy dodatkową klasę dla tego zawodu lub rozważyli wprowadzenie formy kwalifikacyjnego kursu zawodowego. Jednak organizacyjnie, kształcenie w ramach szkoły w stale prowadzonych zawodach jest dla nas bardziej korzystne. W najbliższej okolicy działają i powstają coraz to nowe szkoły niepubliczne kształcące w tych samych co prowadzone w CKZiU zawodach, więc nie należy się spodziewać wzmożonego zainteresowania kształceniem w naszej szkole, gdy kandydaci rozpraszają się po wielu szkołach. W CKZiU nie prowadzimy kursów kompetencji ogólnych ani kursów umiejętności zawodowych ze względu na fakt, że uzyskanie kwalifikacji w prawie wszystkich zawodach w naszej szkole (większość medycznych) wymaga ukończenia pełnego cyklu kształcenia na poziomie policealnym, nawet kwalifikacyjne kursy zawodowe tylko w niektórych są dozwolone (np. opiekun medyczny, technik archiwista). (...) Ukończenie takiego kursu nie stanowi podstawy do uzyskania kwalifikacji zawodowych, ścieżka uzyskania dyplomu jest znacznie dłuższa w porównaniu do nauki szkolnej. Podobnie jest z kursem kompetencji ogólnych. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy prowadzi kształcenie na poziomie policealnym, więc turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników nie mogą być u nas realizowane.*

(akta kontroli str. 399-406)

W okresie objętym kontrolą zajęcia edukacyjne prowadziło 27 nauczycieli, zatrudnionych na podstawie umów o pracę oraz siedmiu instruktorów praktycznej nauki zawodu (zatrudnionych w podmiotach zewnętrznych). Wszyscy instruktorzy oraz 17 nauczycieli posiadali zawodowe doświadczenie branżowe, tzn. pracowali w podmiotach prowadzących działalność o profilu takim, jak nauczany przedmiot.

Tygodniowy wymiar pracy nauczycieli był zróżnicowany od trzech godzin (nauczyciel zawodu technik sterylizacji medycznej, prowadzący zajęcia z przedmiotów technologia mycia i dezynfekcji oraz technologia sterylizacji, a także nauczyciel zawodu technik elektroradiolog, realizujący zajęcia z radioterapii)

do 22 godzin tygodniowo (w roku szkolnym 2020/2021 nauczyciel informatyki i zawodu terapeuta zajęciowy, prowadzący zajęcia z przedmiotów prowadzenie terapii zajęciowej oraz planowanie i organizowanie terapii zajęciowej).

Dwie osoby spośród 34 realizujących zajęcia edukacyjne nie posiadało przygotowania pedagogicznego. Były to zatrudnione za zgodą organu prowadzącego i pod warunkiem uzupełnienia wykształcenia nauczycielki prowadzące zajęcia praktyczne w zawodzie asystentka stomatologiczna (przedmioty: pracownia organizacji pracy w gabinecie dentystycznym, pracownia techniki pracy w gabinecie dentystycznym, rejestracja medyczna) oraz na kursie rejestratorka medyczna. Wszystkie osoby realizujące zajęcia edukacyjne miały wymagane kwalifikacje. Centrum dysponowało odpowiednim zasobem wykwalifikowanej kadry w branży ochrony zdrowia.

(akta kontroli str. 197-217, 971-985)

Na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 opracowane zostały plany nadzoru pedagogicznego, uwzględniające m.in. kierunki polityki oświatowej państwa. W roku 2019/2020 jako priorytetowe uznano m.in. zadania takie jak weryfikacja zgodności planów pracy nauczycieli z podstawami programowymi i programami nauczania, monitorowanie procesu wdrażania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego i nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach, podniesienie jakości kształcenia w zakresie umiejętności określonych w podstawie programowej, a co się z tym wiąże uzyskanie wysokiej zdawalności egzaminu zewnętrznego potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, a także podniesienie jakości kształcenia zawodowego poprzez angażowanie potencjalnych pracodawców w dostosowywanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy (współpraca m.in. z zakładami opieki zdrowotnej i społecznej oraz oddziałami szpitalnymi). W roku 2020/2021 uwzględniono dodatkowo m.in. takie zagadnienia jak kontrola wykorzystania w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych, a także metod kształcenia na odległość (ze szczególnym uwzględnieniem szkolnej platformy e-learningowej moodle), bieżąca kontrola dokumentacji pedagogicznej (baza kształcenia zgodna ze standardami wyposażenia stanowisk pracy słuchaczy), a także rozwijanie kreatywności, samodzielności, innowacyjności, bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych u słuchaczy.

Wnioski z nadzoru pedagogicznego (dotyczące m.in. bieżącego prowadzenia dokumentacji) były regularnie przedstawiane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Funkcjonował wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, obejmujący m.in. ankietowanie słuchaczy w zakresie działalności dydaktycznej i wychowawczej szkoły oraz przygotowania do egzaminu zewnętrznego potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, badanie wyników nauczania (np. próbne egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie) oraz analizę wyników egzaminów zewnętrznych. W Szkole umożliwiano nauczycielom doskonalenie zawodowe, m.in. informując o możliwości uzyskania dofinansowania na takie cele. Sporządzano plany doskonalenia nauczycieli oraz harmonogramy szkoleń branżowych, o których mowa w art. 70c ustawy Karta Nauczyciela¹¹.

W wyniku kontroli Kuratorium Oświaty w Kielcach w grudniu 2019 r. w zakresie m.in. zgodności kształcenia w zawodach z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego, prowadzenia kształcenia w zawodach z uwzględnieniem szczególnych uwarunkowań szkolnictwa branżowego oraz opracowania programów nauczania zawodu we współpracy z pracodawcami nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń.

(akta kontroli str. 7, 177-182, 957)

¹¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

CKZiU posiadało m.in. pracownię masażu, komputerową, zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych, kosmetyczną, analizy leków, terapii zajęciowej, diagnostyczną oraz pracownię do nauki zawodu asystentki stomatologicznej. Na podstawie oględzin pracowni wykorzystywanych do kształcenia w zawodzie technik usług kosmetycznych oraz technik masażysta ustalono, że Szkoła dysponowała pomieszczeniami oraz wyposażeniem dydaktycznym spełniającym wymagania odnośnie kształconych kwalifikacji. Poddane oględzinom pracownie były wyposażone zgodnie z warunkami kształcenia określonymi w części III załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach¹², przy czym pracownia kosmetyczna została wyposażona tylko w pięć stanowisk do manicure oraz pięć stanowisk do pedicure, mimo że – zgodnie z ww. podstawą programową – wymagane jest jedno takie stanowisko dla dwóch uczniów, a w okresie objętym kontrolą grupy (klasy) słuchaczy kształcących się w zawodzie technik usług kosmetycznych liczyły nawet 25 osób.

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że klasy na zajęcia „pracownia dłoni i stóp” podzielone są na grupy maksymalnie 10-osobowe.

Wyjaśnienia te znajdują potwierdzenie w arkuszach organizacji Szkoły oraz dziennikach lekcyjnych.

(akta kontroli str. 7, 842-848, 857-860, 986-991)

Nauczyciele prowadzący zajęcia w pracowniach poddanych oględzinom oświadczyli, że pracownie wyposażone są we wszystkie urządzenia, akcesoria i materiały zużywalne, które są potrzebne do prowadzenia zajęć praktycznych na wysokim poziomie. Dyrektor Centrum podała, że na bieżąco zaspokajane są zgłaszane do niej potrzeby związane z doposażaniem pracowni. Nie miała trudności z uzyskaniem zgody i środków od organu prowadzącego na zakup wyposażenia i materiałów zużywalnych do pracowni. W Centrum zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauki i pracy.

(akta kontroli str. 842-848)

W Centrum zapewniono słuchaczom dostęp do literatury, materiałów multimedialnych, czasopism i innych wydawnictw niezbędnych do kształcenia w bibliotece szkolnej.

(akta kontroli str. 7, 842-848)

W CKZiU opracowano regulamin i harmonogram realizacji praktycznej nauki zawodu w oparciu o szkolne plany nauczania na rok szkolny 2019/2020.

Zaplanowano zajęcia praktyczne dla słuchaczy kształcących się w zawodach technika elektroradiologa, technika masażysty, terapeuty zajęciowego, technika sterylizacji medycznej i opiekuna medycznego. Harmonogram nie obejmował praktyk zawodowych, realizowanych indywidualnie przez poszczególnych słuchaczy, np. w zawodzie technika usług kosmetycznych i technika archiwisty.

W związku z epidemią COVID-19 zarządzeniem Dyrektora CKZiU od 10 marca 2020 r. odwołano zajęcia praktyczne prowadzone w placówkach ochrony zdrowia, w tym w Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Kielcach, Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach, Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy, Uzdrowskim Szpitalu Krystyna w Busku Zdroju oraz Przychodni Artimed w Kielcach. Z dniem 31 marca 2020 r. rozwiązano umowę o praktyczną naukę zawodu w zawodzie technika masażysty zawartą z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej LIB-MED z Pińczowa.

¹² Dz. U. poz. 860, ze zm.

Praktyki zawodowe zostały zrealizowane przed dniem ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego w kraju.

Decyzją Rady Pedagogicznej od dnia 16 marca 2020 r. czasowo ograniczono funkcjonowanie CKZiU. Pracownie szkolne wyłączono z użytku, a kadra nauczycielska otrzymała informacje o sposobie i trybie realizacji zadań w okresie pandemii. W związku z powyższym, w dniu 23 marca 2020 r. wprowadzono aneksy do statutu CKZiU, programu nauczania oraz przedmiotowego systemu oceniania.

Wdrożono sposób prowadzenia zajęć, w tym zajęć praktycznych, wykorzystujący metody i techniki kształcenia na odległość z możliwością konsultacji z poszczególnymi nauczycielami. Przewidziano ewentualną modyfikację programu nauczania zawodu, w sposób dopuszczający zrealizowanie w latach następnych części kształcenia, niemożliwej do realizacji przy pomocy metod zdalnych. Dopuszczono ocenę zadań wykonywanych i przesyłanych przez słuchaczy środkami komunikacji elektronicznej.

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że nie wykorzystywano możliwości modyfikacji programów nauczania, gdyż przepisy prawa w pewnym zakresie pozwalały na realizację zajęć praktycznych w szkole, a żaden z nauczycieli nie zgłaszał potrzeby takiej modyfikacji, gdyż zamierzone treści nauczania zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 958-960)

Od 20 marca 2020 r. zajęcia praktyczne prowadzono metodą zdalną przy użyciu platformy Moodle. Nauczyciele praktycznej nauki zawodu przekazywali wiedzę w formie prezentacji oraz krótkich filmów dydaktycznych, a także zlecali do wykonania przez słuchaczy zadania, dotyczące wiedzy i umiejętności niezbędnych w danym zawodzie.

Powołano administratora platformy Moodle, którego zadaniem było m.in. weryfikowanie zgodności z planem zajęć aktywności poszczególnych nauczycieli na tej platformie. Kontakt ze słuchaczami uzupełniała komunikacja przez pocztę elektroniczną, komunikatory społecznościowe i telefonię komórkową.

Wykorzystując ww. platformę, CKZiU realizowała praktyczną naukę w zawodach: technik sterylizacji medycznej, opiekun medyczny, technik masażysta, technik elektroradiolog, terapeuta zajęciowy i technik usług kosmetycznych.

Z dniem 18 maja 2020 r., słuchacze klas programowo najwyższych, po wyrażeniu zgody w oświadczeniu, mieli możliwość uczestnictwa w zajęciach praktycznych w pracowniach CZKiU, pod ścisłym nadzorem nauczyciela prowadzącego, z zachowaniem szczególnych zasad bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 218-270)

Na podstawie dokumentów źródłowych, dotyczących kształcenia w zawodzie opiekuna medycznego i technika masażysty ustalono, że kontrolowana jednostka opracowała i zatwierdziła zasady realizacji i uczestnictwa w zajęciach praktycznych w pracowniach szkolnych, zapewniające zachowanie reżimu sanitarnego. W każdym przypadku grupy ćwiczeniowe podzielono na zespoły dwuosobowe, a zajęcia prowadzono w salach o powierzchni od 45 do 50 m². Zasady zakładały dobrowolność uczestnictwa, nakładając jednocześnie na nauczyciela obowiązek realizacji podstawy programowej na platformie Moodle. Słuchacze wyrażali zgody na udział w zajęciach praktycznych, realizowanych w pracowniach szkolnych.

(akta kontroli str. 399-406, 992-1007)

Zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych prowadzone były także w czerwcu 2020 r. Pomimo tego, CKZiU nie opracowała procedur bezpieczeństwa uwzględniających wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia

i Ministra Edukacji Narodowej¹³, w tym zasady przychodzenia/wychodzenia oraz przebywania słuchaczy w szkole, m.in. w salach i szatni, z uwzględnieniem ograniczenia grup słuchaczy do 12 osób, a w uzasadnionych przypadkach, za zgodą organu prowadzącego, maksymalnie do 14 osób oraz zapewnienia podczas prowadzenia zajęć co najmniej 4 m² powierzchni na jedną osobę w pomieszczeniu i 1,5 m odstępu pomiędzy stolikami/stanowiskami pracy w sali podczas zajęć praktycznych, zasady wykonywania zadań w ramach zajęć praktycznych oraz zasady postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia.

Odnosząc się do ww. ustaleń, Dyrektor jednostki wyjaśniła, że zrealizowała obowiązek określenia zasad funkcjonowania Centrum w okresie pandemii i przekazania ich pracownikom. Zasady te nie zostały zebrane w jednym dokumencie zwanym „procedurą”, jednakże były przekazane nauczycielom, umieszczone na tablicach ogłoszeniowych przy wejściu do budynku szkoły i wdrożone.

(akta kontroli str. 394-398)

Z regulaminu praktycznej nauki zawodu wynika, że w CKZiU planowano zorganizowanie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. W I półroczu roku szkolnego 2020/2021 zawarło umowę o praktyczną naukę zawodu z Zakładem Opiekuńczo-Lecznym i Rehabilitacyjnym w Bilczy na realizację zajęć praktycznych dla siedmiu słuchaczy w zawodzie technika masażyści w okresie od 13 października 2020 r. do 31 stycznia 2021 r. oraz umowę o praktyczną naukę zawodu ze Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Kielcach na realizację zajęć praktycznych dla 20 słuchaczy w zawodzie technika sterylizacji medycznej w okresie od 2 listopada 2020 r. do 25 czerwca 2021 r.

Umowa z Zakładem Opiekuńczo-Lecznym i Rehabilitacyjnym w Bilczy przestała obowiązywać na wniosek pracodawcy z dniem 12 października 2020 r.

(akta kontroli str. 336-371, 375-377)

Pomimo tego, CKZiU nie opracowało harmonogramu zajęć praktycznych na rok szkolny 2020/2021. Dyrektor CKZiU wyjaśniła, że harmonogram zajęć praktycznych i praktycznej nauki zawodu był integralną częścią harmonogramu zjazdów dla zawodów zaocznych oraz planu lekcji dla zawodów stacjonarnych, w których ujęte zostały wszystkie przedmioty kształcenia teoretycznego i praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli str. 394-398)

W związku z sytuacją pandemiczną, Rada Pedagogiczna w dniu 28 listopada 2020 r. podjęła decyzję o wprowadzeniu *Regulaminu Realizacji Praktyki Zawodowej w formie Projektu Edukacyjnego z możliwością współpracy z Pracodawcą w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy w I półroczu roku szkolnego 2020/2021 (z uwzględnieniem praktyki zawodowej dla uczniów/słuchaczy kształcących się w następujących zawodach: asystentka stomatologiczna, technik sterylizacji medycznej, opiekun medyczny, terapeuta zajęciowy, technik elektroradiolog)*. Wymienionym regulaminem ustalono harmonogram praktyk zawodowych w I semestrze roku szkolnego 2020/2021.

(akta kontroli str. 643-677)

CKZiU zrezygnowało z praktyk zawodowych u pracodawców. W ich miejsce wprowadzono zajęcia zdalne, w formie projektu edukacyjnego, wykorzystując dostępne środki technologii informacyjnej (pocztę elektroniczną, komunikatory, platformę edukacyjną Moodle). Rezultatem projektu edukacyjnego, realizowanego przez zespół słuchaczy, były pisemne prace na zadany temat.

¹³ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wytyczne-gis-mz-i-men>, dostęp 23 marca 2021 r.

Wyjątkiem było kształcenie w ramach kursu zawodowego w zawodzie technika archiwisty, gdzie CKZiU zaplanowało praktyki u pracodawców. Jednak ze względu na sytuację pandemiczną termin ich realizacji został odroczony. Do zakończenia kontroli nowego terminu nie określono.

Zajęcia praktyczne w I półroczu roku szkolnego 2020/2021 prowadzone były w pracowniach szkolnych pod nadzorem nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Od 26 października 2020 r. ponownie wprowadzono nauczanie zdalne, wykorzystując ww. platformę Moodle i powszechne komunikatory.

Począwszy od 9 listopada 2020 r. słuchaczom klasy III (V semestr nauki) umożliwiono uczestnictwo w zajęciach praktycznych w zawodzie technik elektroradiolog w pracowniach szkolnych, zgodnie z planem zajęć, w ograniczonych liczebnie grupach ćwiczeniowych, z zachowaniem limitu 10 godzin zajęć tygodniowo dla poszczególnego słuchacza. Z dniem 30 listopada 2020 r. ww. formę zajęć praktycznych poszerzono na słuchaczy pozostałych klas.

W II półroczu roku szkolnego 2020/2021 zajęcia praktyczne dla wszystkich zawodów prowadzone były w pracowniach szkolnych. Praktyczną naukę zawodu poza pracowniami realizowano jedynie, od 4 grudnia 2020 r., w Centralnej Sterylizatorni Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach w zawodzie technika sterylizacji medycznej na podstawie wcześniej przywołanej umowy. Zajęcia prowadzono w grupach ćwiczeniowych liczących maksymalnie dziewięciu słuchaczy, zachowując odpowiedni dystans i minimum 4 m² powierzchni na jedną osobę. Pomieszczenie Centralnej Sterylizatorni podzielone było na trzy strefy: skażoną, czystą i sterylną. Przejście pomiędzy strefami możliwe było wyłącznie przez służbę, po dezynfekcji rąk i zmianie fartucha ochronnego. Słuchacze przypisani do poszczególnych stref w grupach maksymalnie trzyosobowych, nie mieli kontaktu z pozostałymi uczestnikami zajęć.

Z dniem 1 września 2020 r. w CKZiU wprowadzono *Procedury bezpieczeństwa w związku z koniecznością stosowania podwyższonego reżimu sanitarnego, związanego ze stanem epidemicznym w kraju.*

(akta kontroli str. 218-270, 320-328)

W kontrolowanym okresie pięciu słuchaczy zwolniono z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości, w każdym przypadku po przedłożeniu zaświadczenia wydanego przez pracodawcę, potwierdzającego przepracowanie w zawodzie, w którym słuchacz się kształci, tj. terapeuty zajęciowego, okresu co najmniej równego okresowi kształcenia przewidzianemu dla tego zawodu.

Dyrektor CKZiU wyjaśniła, że kompletna dokumentacja dotycząca trzech zwolnionych z praktyki słuchaczek została przekazana do Kuratorium Oświaty w Kielcach, w związku z likwidacją z dniem 1 września 2020 r. Policealnej Szkoły w Morawicy, do której słuchaczki uczęszczały. W dniu 1 kwietnia 2021 r. Dyrektor uzupełniła wyjaśnienia, informując o zwolnieniu kolejnych sześciu osób z praktyki zawodowej dla kwalifikacyjnego kursu zawodowego, realizowanej w formie projektu edukacyjnego, na podstawie zaświadczeń wydanych przez pracodawców.

(akta kontroli str. 542, 942)

Z korespondencji przekazywanej pocztą elektroniczną wynika, że poszczególni nauczyciele i wychowawcy klas przekazywali słuchaczom informacje związane ze zmianami w nauczaniu i dostosowaniu form nauczania do panującej sytuacji pandemicznej. Analogiczne informacje pracownicy CKZiU wymieniali między sobą. Przekazywano również dane o bieżącej organizacji i terminach zajęć praktycznych, w tym praktyk dla poszczególnych zawodów oraz możliwości zwolnienia z praktyki zawodowej w zawodzie technika archiwisty.

Słuchacze i zainteresowane osoby miały możliwość uzyskania informacji w ww. zakresie w serwisie społecznościowym CKZiU www.facebook.com/Centrum-Kształcenia-Zawodowego-i-Ustawicznego-w-Morawicy oraz na stronie internetowej www.szkoła-medyczna.com.pl.

Wymiana informacji pomiędzy słuchaczami a nauczycielami odbywała się także poprzez wiadomości tekstowe (sms).

(akta kontroli str. 303-319)

W sprawie wpływu ograniczeń związanych z pandemią na organizację i efektywność poszczególnych form kształcenia ustawicznego i praktycznej nauki zawodu, Dyrektor Centrum wyjaśniła: *Ze względu na pandemię praktyczna nauka zawodu realizowana była z dostosowaniem się do obowiązujących wytycznych ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju, słuchacze nie mogli realizować zajęć u pracodawców ze względu na obostrzenia, a przez pewien czas jedynie w sposób zdalny, co nie do końca pozwala kształcić umiejętności zawodowe, jedynie wykonanie pozwala na właściwe ich wyćwiczenie. Kontakt z naturalnym środowiskiem pracy to doskonała możliwość sprawdzenia swojego przygotowania do zawodu, projekt edukacyjny nie oddaje specyfiki praktycznego wykonania w ramach praktycznej nauki zawodu u pracodawców.*

Wyjaśniając, jakie są największe bariery w kształceniu zawodowym i ustawicznym, Dyrektor Centrum podała: *Największe bariery w kształceniu zawodowym w szkołach publicznych to długotrwałe procedury przed uruchamianiem zawodów w szkołach, pozyskiwanie nauczycieli zawodu z przygotowaniem pedagogicznym oraz z predyspozycjami do nauczania. Kolejny problem to przychylni szkole pracodawcy, dla których słuchacze to nie zło konieczne, ale wspólna inwestycja w przyszłe kompetentne kadry. Całkowity brak możliwości pozyskania pracodawców do współpracy w niektórych zawodach. Często zmieniające się przepisy, często niejednolite akty prawne powodują, że niebezpieczeństwo popełnienia błędu jest bardzo duże, zwłaszcza w okresach przejściowych. Brak opracowanych i zatwierdzonych programów nauczania oraz konieczność tworzenia programów na poziomie szkoły to kolejny problem dla szkół, które nie mają pewności co do jakości tworzonych dokumentów. Brak dostępu do metodyków w zakresie niektórych grup zawodów w naszym województwie (np. w zakresie zawodów medycznych). Dotkliwym dla szkół publicznych jest również fakt ogromnej konkurencji podmiotów niepublicznych w zakresie kształcenia na poziomie policealnym.*

Odnosząc się do kwestii dostępu do kompleksowej informacji na temat wprowadzanych zmian w zasadach funkcjonowania jednostki oraz zasad organizacji poszczególnych form kształcenia ustawicznego i praktycznej nauki zawodu, Dyrektor Centrum wyjaśniła: *Posiadam aktualny dostęp do informacji na temat wprowadzanych zmian w zakresie funkcjonowania jednostki oraz zasad organizacji poszczególnych form kształcenia ustawicznego i praktycznej nauki zawodu, codziennie śledzę publikacje na Rządowym Centrum Legislacji, stronie MEiN, projekty aktów prawnych oraz uzasadnienia na stronie Kuratorium Oświaty. Organizowane są grupy zawodowców, szkolenia np. w ramach pracy ORE, gdzie również można uzyskać wyjaśnienia pewnych zmian oraz w ramach sieci współpracy.*

(akta kontroli str. 399-406)

W kontrolowanym okresie CKZiU nie prowadziło turnusów doksztalcenia teoretycznego.

W kontrolowanym okresie CKZiU złożyło do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi łącznie 12 wniosków o udzielenie bądź przedłużenie upoważnienia do

zorganizowania części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w tym cztery wnioski w roku szkolnym 2019/2020, osiem wniosków w roku szkolnym 2020/2021 oraz dwa wnioski (po jednym w każdym roku) o udzielenie upoważnienia do zorganizowania części pisemnej egzaminu z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna wydała dla CKZiU upoważnienia w każdym wnioskowanym przypadku. CKZiU przeprowadzając egzaminy praktyczne, w trzech przypadkach, korzystała także z nadal aktualnych upoważnień uzyskanych w latach ubiegłych.

W okresie objętym kontrolą CKZiU posiadała uprawnienia do organizacji części praktycznej i pisemnej egzaminów w każdym zawodzie, w którym kształciła słuchaczy.

Wydanie powyższych upoważnień nie było poprzedzone wizytacjami komisji dokonujących, w imieniu dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, odbioru pracowni szkolnych CKZiU.

Kontrolowana jednostka nie ubiegała się o akredytację kuratora oświaty na żadną z pozaszkolnych form kształcenia. Nie ubiegała się też o ocenę jakości prowadzonej działalności edukacyjnej ani nie występowała do instytucji notyfikującej o uznanie jakości realizowanych kursów i szkoleń.

(akta kontroli str. 271-302)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Oferta edukacyjna CKZiU charakteryzowała się wysokim poziomem przydatności do potrzeb wojewódzkiego, krajowego i powiatowego rynku pracy. W Centrum zorganizowano doradztwo zawodowe i podejmowano współpracę z pracodawcami, którą ograniczyła jednak sytuacja epidemiologiczna. Kadra miała wymagane kwalifikacje i możliwość rozwoju zawodowego. Centrum było odpowiednio wyposażone i przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kształconych kwalifikacjach. W związku z epidemią COVID-19 wdrożono odpowiednią organizację pracy placówki.

OBSZAR

2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu
faktycznego

CKZiU, na podstawie uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, sporządziło plany finansowe za poszczególne lata objęte kontrolą, w podziale na dochody w rozdziałach 80116 *Szkoły policealne* i 80140 *Placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego* oraz wydatki w rozdziałach 80116, 80140 i 80151 *Kwalifikacyjne kursy zawodowe*.

W badanym okresie wszystkie plany finansowe dochodów i wydatków zostały do 15 stycznia danego roku budżetowego przekazane do zatwierdzenia przez organ prowadzący.

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80140 na rok 2019 zaplanowano wydatki w łącznej kwocie 644,1 tys. zł, które wykonano w kwocie 590,6 tys. zł, tj. w 92%. Wydatki rozdziału klasyfikacji budżetowej 80116 zaplanowane w łącznej kwocie 1829 tys. zł wykonano w kwocie 1576,8 tys. zł, tj. w 86%. W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80151 z zaplanowanych wydatków w wysokości 68,5 tys. zł wykonano jedynie 20,4 tys. zł, tj. 30%, głównie na wynagrodzenia osobowe i ich pochodne.

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80140 na rok 2020 CKZiU zaplanowało wydatki w łącznej kwocie 247,4 tys. zł, które wykonano w kwocie 243,6 tys. zł, tj. w 98%. Planowane wydatki były o 396,7 tys. zł, tj. o 62% niższe niż w roku poprzedzającym.

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80116 zaplanowane wydatki w łącznej kwocie 2079,2 tys. zł wykonano w kwocie 1877,2 tys. zł, tj. w 90%. Plan przewidywał wydatki wyższe o kwotę 250,2 tys. zł, tj. o 14% w stosunku do roku 2019.

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80151 poniesiono wydatki w łącznej wysokości 29,3 tys. zł, tj. 83% wydatków zaplanowanych na kwotę 35,2 tys. zł. Analogicznie do roku 2019, wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne stanowiły 83% wszystkich wydatków tego rozdziału.

Zgodnie z planem finansowym, CKZiU w rozdziale klasyfikacji budżetowej 80140 zaplanowało na rok 2021 wydatki w łącznej kwocie 17 tys. zł, co oznacza, że stanowiły one jedynie 7% kwoty wydatków tego rozdziału z roku 2020.

Analogicznie do lat ubiegłych, 57% (9,7 tys. zł) wymienionej kwoty dotyczyło wynagrodzeń i naliczanych od nich składek.

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80116 zaplanowano wydatki całkowite w wysokości 2587,8 tys. zł, tj. o 24 % wyższe niż rok wcześniej.

Przewidziano ponadto kwotę 120 tys. zł na zakup usług pozostałych w ramach paragrafu 4300 oraz 111,6 tys. zł na świadczenia dla osób fizycznych, w tym 108,6 tys. zł tytułem wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń w ramach paragrafu 3020 oraz 3 tys. zł na stypendia dla uczniów w ramach paragrafu 3240.

W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80151 planu finansowego na rok 2021 ujęto wydatki w łącznej wysokości 39,3 tys. zł, tj. o 11% więcej niż w roku 2020. Wynagrodzenia wraz z pochodnymi stanowiły 84% zaplanowanych wydatków.

(akta kontroli str. 441-469, 474-516)

W 2019 r. CKZiU uzyskało dochody budżetowe w łącznej kwocie 6 tys. zł i były one wyższe od planowanych o 0,8 tys. zł, tj. o 16%. Na ww. kwotę składały się wpłaty za duplikat dyplomu w wysokości 26 zł i wpłaty za kurs pn. „Przedłużanie rzesz metodą 1:1” w wysokości 5,9 tys. zł. Dochody zostały w całości i terminowo przekazane na rachunek bankowy organu prowadzącego.

W 2020 r. dochody budżetowe CKZiU wyniosły łącznie 4,2 tys. zł i niemal w całości stanowiły wpłaty za kurs pn. „Rejestratorka medyczna”. Uzyskane dochody były niższe od planowanych o 0,9 tys. zł, tj. o 18%. Również w tym przypadku dochody zostały terminowo i w pełnej kwocie przekazane na rachunek bankowy organu prowadzącego.

(akta kontroli str. 420-426)

Na rok 2021, zgodnie z uchwałą nr XXVII/368/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 28 grudnia 2020 r. dla CKZiU zaplanowano dochody w wysokości 5,1 tys. zł.

Plany dochodów gromadzonych na wydzielonych rachunkach zakładały, w każdym z badanych okresów, dochody w wysokości 0,3 tys. zł. Jednakże kontrolowana jednostka nie uzyskała w tym czasie żadnych dochodów własnych z tytułu prowadzonej działalności. W każdym roku dochody planowane i wykonane zostały prawidłowo wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-34S złożonych do organu prowadzącego.

(akta kontroli str. 427-440)

Zgodnie z informacją przekazaną przez kontrolowaną jednostkę do organu prowadzącego, w celu weryfikacji i potwierdzenia danych w Systemie Informacji

Oświatowej, według stanu na dzień 30 września 2019 r. w CKZiU kształciło się łącznie 224 słuchaczy, a na dzień 30 września 2020 r. – łącznie 151 słuchaczy.

(akta kontroli str. 522-529)

Dane dotyczące roku szkolnego 2020/2021 nie obejmowały słuchaczy kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zawodzie technika archiwisty, który został uruchomiony 10 października 2020 r. CKZiU pismem z 15 września 2020 r. wystąpiło do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z prośbą o zgodę na uruchomienie ww. kursu dla liczby słuchaczy mniejszej niż 20. Organ prowadzący wyraził taką zgodę (uchwałą nr 2762/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 1 października 2020 r.). Wobec faktu, że kurs nie został zgłoszony do 30 września 2020 r. Centrum nie otrzymało środków na wydatki budżetowe pochodzących z I transzy subwencji. Jednakże w uzasadnieniu ww. uchwały organ prowadzący zapewnił, że kurs zostanie przeprowadzony w ramach środków zabezpieczonych w planie finansowym Centrum na rok 2020. Dane dotyczące liczby słuchaczy, na dzień 30 września 2020 r., przekazane do organu prowadzącego, odpowiadają danym wynikającym z księgi uczniów.

Weryfikacją nie objęto księgi uczniów Policealnej Szkoły w Morawicy, zlikwidowanej z dniem 31 sierpnia 2020 r., której dokumentację przebiegu nauczania, za zgodą Kuratorium Oświaty, przekazano do archiwum zakładowego tej instytucji w dniu 15 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 142-151)

Według informacji przekazanych przez organ prowadzący, Województwo Świętokrzyskie w latach 2019-2021 otrzymało z budżetu państwa subwencję dla CKZiU w łącznej wysokości 5389,7 tys. zł, w tym w 2019 r. w kwocie 2054,8 tys. zł, w 2020 r. – 1922,8 tys. zł w 2021 r. (do 31 marca) – 1412 tys. zł. Przyczyną zmniejszenia się wielkości subwencji w 2021 r. było niewykazanie uczestników KKZ wg stanu na dzień 30 września 2020 r. oraz zmiana sposobu wyliczania subwencji¹⁴.

(akta kontroli str. 409-419)

W ww. okresie CKZiU poniosło wydatki z tytułu finansowania wynagrodzeń i ich pochodnych w łącznej wysokości 4099,3 tys. zł, w tym w roku 2019 w kwocie 1803 tys. zł, w 2020 – 1768,7 tys. zł, a do 31 marca 2021 r. – 527,6 tys. zł. Kwoty środków na wydatki budżetowe, poniesione przez kontrolowaną jednostkę na sfinansowanie wynagrodzeń i ich pochodnych, w żadnym roku nie przekroczyły wartości subwencji oświatowej przypadającej na CKZiU.

Wymienione wydatki, dotyczące wynagrodzeń wraz z pochodnymi, stanowiły w latach 2019-2020 ok. 82% budżetu jednostki. W wydatkach bieżących rzeczowych istotną pozycję budżetu w poszczególnych latach zajmowały odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, tj. 4%, zakupy energii – 3% oraz zakupy usług pozostałych 4% w 2019 r. i 3% w 2020 r. Na zbliżonym poziomie pozostawały wydatki związane z zakupami materiałów i wyposażenia (2%). Wydatki poniesione na zakup pomocy naukowych stanowiły 1% wartości budżetu. Znikomą wartość stanowiły wydatki dotyczące szkoleń pracowników (0,2-0,3%). Stypendia dla słuchaczy wypłacono tylko w 2019 r. (0,1% wartości budżetu). CKZiU w badanym okresie nie wydatkowała środków na inwestycje, a na usługi remontowe poniesiono wydatki jedynie w wysokości 4358,20 zł (0,2%) w 2019 r. i 6772,40 zł (0,3%) w 2020 r. Wymienione wyżej wydatki zostały w całości sfinansowane ze środków przekazanych CKZiU przez organ prowadzący.

(dowód: akta str. 469)

¹⁴ Z wagi p9 wyłączono uczniów szkół policealnych; w 2020 r. w CKZiU wykazano w tej wadze 203 uczniów.

Oszacowany przez CKZiU łączny koszt kształcenia w latach 2019-2021 (do 31 marca) wyniósł 1257 tys. zł, w tym w ramach:

- praktycznej nauki zawodu: 1183,2 tys. zł, co stanowiło 94% ogółu tych kosztów,
- kwalifikacyjnych kursów zawodowych: 63,7 tys. zł (5%),
- innych kursów: 10 tys. zł (1%).

Oszacowane koszty uwzględniały m.in. wynagrodzenia wraz z pochodnymi, dodatek wiejski, materiały i wyposażenie, pomoce dydaktyczne, energię, usługi pozostałe i usługi telekomunikacyjne.

(dowód: akta str. 470)

Zgodnie z informacją przekazaną przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, organ prowadzący w latach 2019-2020 otrzymał na organizację kształcenia w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych w CKZiU subwencję oświatową w wysokości 118,6 tys. zł, w tym 49,3 tys. zł w 2019 r. i 69,3 tys. zł w 2020 r.

Wysokość faktycznych wydatków poniesionych na wymieniony cel w tym okresie wyniosła łącznie 49,7 tys. zł, w tym 20,4 tys. zł w 2019 r. (tj. 41% subwencji) i 29,3 tys. zł w 2020 r. (42% subwencji).

W związku z faktem, że organ prowadzący wyraził zgodę na przeprowadzenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zawodzie technika archiwisty w roku szkolnym 2020/2021 w uchwale z dnia 1 października 2020 r., zatem po zgłoszeniu słuchaczy innych kierunków kształcenia do Systemu Informacji Oświatowej, nie określono wysokości subwencji na tę formę kształcenia realizowaną przez CKZiU.

(akta kontroli str. 517-519)

Kontrolowana jednostka oszacowała koszt realizacji kwalifikacyjnego kursu zawodowego w przeliczeniu na jednego uczestnika na kwotę 1275,52 zł w roku 2019 i 1394,98 zł w roku następnym. Jak wyjaśniła Dyrektor jednostki, poniesione koszty *były mniej więcej na tym samym poziomie*.

(akta kontroli str. 842-848)

Biorąc pod uwagę wymienione kwoty subwencji oświatowej, przyznanej organowi prowadzącemu na realizację tej formy kształcenia przez CKZiU, szacowany koszt kursu w przeliczeniu na jednego uczestnika, według liczby słuchaczy zgłoszonych do Systemu Informacji Oświatowej, wyniósł w 2019 r. 3 tys. zł (16 słuchaczy), a w 2020 r. – 3,3 tys. zł (21 słuchaczy). Uwzględniając rzeczywistą kwotę środków na wydatki budżetowe, poniesioną przez kontrolowaną jednostkę, koszt wykształcenia jednego słuchacza wyniósł w 2019 r. – 1,2 tys. zł, a w następnym roku – 1,4 tys. zł.

Zważywszy na to, że łączna kwota środków subwencji oświatowej przyznanej na realizację kursów kształcenia zawodowego w CKZiU w każdym roku znacząco przewyższała faktycznie poniesione wydatki – w roku szkolnym 2018/2019 o 28 886,01 zł (71%), a w kolejnym o 39 988,94 zł (73%) – kursy w zawodzie technika archiwisty cechowały się wysoką efektywnością finansową (zmierzoną *ex post*), rozumianą jako różnica uzyskanych efektów finansowych do poniesionych nakładów.

Wydatki poniesione na realizację KKZ przedstawiały się następująco:

W kwalifikacji AU.63¹⁵ (organizacja i prowadzenie archiwum; liczba godzin kursu – 586, liczba godzin praktyki zawodowej – 80) – 25,9 tys. zł.

¹⁵ Kurs prowadzony od 28 września 2019 r. do 30 kwietnia 2020 r.

W kwalifikacji AU.64¹⁶ (opracowywanie materiałów archiwalnych; liczba godzin kursu – 293, liczba godzin praktyki zawodowej – 80) – 19 tys. zł.

W kwalifikacji EKA.02¹⁷ (organizacja i prowadzenie archiwum; liczba godzin kursu – 489, liczba godzin praktyki zawodowej – 70) – 29,8 tys. zł.

Różnice w kwotach wydatków wynikały głównie ze zróżnicowanej liczby godzin kursu lub praktyk (większa liczba godzin oznacza wyższe koszty wynagrodzenia nauczycieli) oraz podwyżek wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli.

(akta kontroli str. 1008-1010)

W związku z faktem, że kontrolowana jednostka nie oszacowała kosztów kursów przed ich realizacją, nie badano efektywności finansowej *ex ante*.

Zakończenie kursu kształcenia zawodowego w roku szkolnym 2020/2021 zaplanowano na kwiecień, a przeprowadzenie egzaminów na czerwiec bieżącego roku. Poza wymienionymi, w badanym okresie CKZiU nie realizowało innych kwalifikacyjnych kursów zawodowych.

W okresie objętym kontrolą CKZiU nie uzyskała dodatkowych środków, które mogłyby wpłynąć na jego rozwój i ewentualną atrakcyjność proponowanej oferty kształcenia. Jednostka systematycznie uzyskiwała takie środki w latach 2014-2018.

Obok wymienionych, CKZiU uzyskało środki finansowe na termomodernizację budynków szkoły.

(akta kontroli str.399-406)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Centrum prawidłowo prowadzono gospodarkę finansową, a uzyskane dochody przekazywano na rachunek organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Rzetelnie wprowadzano dane o liczbie uczestników KKZ do Systemu Informacji Oświatowej. W okresie objętym kontrolą nie podejmowano działań na rzecz uzyskania dodatkowych środków finansowych z innych źródeł (z ustaleń kontroli nie wynika potrzeba ich uzyskiwania).

3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrach

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą CKZiU zrealizowało dwa odpłatne kursy umożliwiające uzyskiwanie umiejętności zawodowych pn. *Przedłużanie rzęs metodą 1:1* (w 2019 r.) i *Rejestratorka medyczna* (w 2020 r.) oraz dwa kwalifikacyjne kursy zawodowe w zawodzie technika archiwisty (w roku szkolnym 2018/2019 – kwalifikacja AU.64 *Opracowywanie materiałów archiwalnych* i 2019/2020 – kwalifikacja AU.63 *Organizacja i prowadzenie archiwum*). Kolejny kurs w tym zawodzie rozpoczął się w roku szkolnym 2020/2021 – kwalifikacja EKA.02 *Organizacja i prowadzenie archiwum*. Jego zakończenie zaplanowano na kwiecień 2021 r.

(akta kontroli str. 595-607)

W badanym okresie CKZiU nie zrealizowała zaplanowanego kształcenia w czterech zawodach: asystent osoby niepełnosprawnej w latach 2019/2020 i 2020/2021 oraz asystentka stomatologiczna i technik farmaceutyczny w roku 2019/2020. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora jednostki, w każdym przypadku powodem rezygnacji był

¹⁶ Kurs prowadzony od 15 września 2018 r. do 31 maja 2019 r.

¹⁷ Kurs prowadzony od 10 października 2020 r. do 18 kwietnia 2021 r. Wydatki poniesione do 30 marca 2021 r. wyniosły 26,0 tys. zł.

brak wystarczającego zainteresowania ze strony odbiorców ofertą przygotowaną przez szkołę.

(akta kontroli str. 543-544)

Nie wystąpiły przypadki niezrealizowania zaplanowanych kwalifikacyjnych kursów zawodowych ani kursów odpłatnych.

(akta kontroli str. 399-408)

W wymienionych kwalifikacyjnych kursach zawodowych, prowadzonych w formie zaocznej, potwierdzono zgodność liczby godzin kształcenia, w tym praktyk zawodowych i liczby słuchaczy z wymogami § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. W żadnym przypadku liczba godzin kształcenia nie była mniejsza niż 65% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego. W kursie zrealizowanym w roku szkolnym 2019/2020 wynosiła 586 godzin, natomiast w kursie trwającym, liczbę godzin kształcenia zaplanowano na poziomie 489. Liczba godzin praktyk zawodowych, w każdym przypadku, odpowiadała liczbie wymaganej dla kwalifikacji zawodowej *Organizacja i prowadzenie archiwum*.

Liczba słuchaczy rozpoczynających zajęcia w każdym z kursów w zawodzie technika archiwisty nie była niższa od 20.

W pozostałych kursach liczba godzin kształcenia i ich częstotliwość odpowiadały planom sporządzonym przez CKZiU.

Rozkłady zajęć były zgodne z formami kształcenia wskazanymi w ofertach, a kształcenie, w tym liczebność grup i formy zaliczeniowe były zgodne z wewnętrznymi procedurami jednostki.

Podstawy programowe kształcenia w kwalifikacji *Organizacja i prowadzenie archiwum* (AU.63. i EKA.02.) spełniały wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach i rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹⁸.

W każdym roku, zgodnie z wpisami do dzienników lekcyjnych, zajęcia prowadzono według planów nauczania zatwierdzonych przez Dyrektora CKZiU.

Rekrutując słuchaczy, Centrum zobowiązywało kandydatów do okazania dowodu osobistego oraz złożenia świadectwa ukończenia szkoły średniej i zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych. Uwzględniając brak szczególnych uwarunkowań zdrowotnych w zawodzie technika archiwisty, CKZiU nie określiło dodatkowych przeciwwskazań dla kandydatów.

(akta kontroli str. 399-406)

Kadra prowadząca kursy posiadała kwalifikacje zawodowe odpowiednie do rodzaju prowadzonego kształcenia.

(akta kontroli str. 197-217)

Jak wynika z rejestrów wydanych zaświadczeń, CKZiU umożliwiło każdemu słuchaczowi bądź uczestnikowi kursu komercyjnego odbiór zaświadczenia o ukończeniu kursu. Zaświadczeń nie odebrały cztery osoby, wszystkie były uczestnikami kursów odpłatnych. Odebrało je natomiast 100% uprawnionych słuchaczy, kształcących się w zawodzie technika archiwisty.

¹⁸ Dz. U. poz. 991, ze zm.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora CKZiU, w latach objętych kontrolą ani nigdy wcześniej, nie wystąpiła sytuacja, w której liczba kandydatów na poszczególne kursy przewyższała uprzednio określone limity miejsc. W przypadku znacznego zainteresowania którąś z ofert, tworzono kolejną grupę słuchaczy w danym zawodzie.

(akta kontroli str.399-406)

CKZiU nie informowało Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w formie pisemnej o rozpoczęciu kształcenia w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Obowiązek ten realizowało wprowadzając dane do Systemu Informatycznego Obsługi Egzaminów Potwierdzających Kwalifikacje w Zawodzie. Jednakże informacje widoczne w systemie nie wskazują rzeczywistej daty wprowadzenia danych, a tym samym daty przekazania informacji do Komisji.

Dyrektor CKZiU i pracownik wprowadzający dane do systemu, składając pisemne oświadczenia potwierdzili terminowość złożenia informacji, która w każdym przypadku miała miejsce na 14 dni przed rozpoczęciem każdego z kursów.

(akta kontroli str. 540-541)

W odniesieniu do kwalifikacyjnych kursów zawodowych objętych kontrolą nie wystąpiły przypadki zwolnień słuchaczy z praktyki zawodowej, realizowanej w formie tradycyjnej. Natomiast, jak uprzednio nadmieniono, sześć osób zwolniono z praktyki zawodowej, której wykonanie zaplanowano w formie projektu edukacyjnego.

Z wyjaśnień Dyrektora kontrolowanej jednostki wynika, że CKZiU mierzy skuteczność i efektywność prowadzonych form kształcenia ustawicznego na podstawie zebranych opinii absolwentów kursów, analizując wyniki egzaminów zawodowych oraz monitorując losy absolwentów.

Analiza wniosków o przyjęcie na kwalifikacyjny kurs zawodowy *Organizacja i prowadzenie archiwum* w ramach zawodu technik archiwista w roku szkolnym 2020/2021 wykazała, że z łącznej liczby 21 wniosków, 17 (81%) złożyły kobiety, a mężczyźni cztery (19%).

Wnioskodawcy wskazali następujące źródła informacji o kursie:

- pracodawca – dwie osoby (9,5%),
- strona internetowa – osiem osób (38,1%),
- znajomi – cztery osoby (19%),
- informacja telefoniczna – jedna osoba (4,8%),
- ulotka – jedna osoba (4,8%),
- rodzice – jedna osoba (4,8%),
- prasa gminna – jedna osoba (4,8%).

Informacji nie udzieliły trzy osoby, tj. 14,2% kandydatów na kurs.

Wymienione dane wskazują na skuteczność przekazu poprzez stronę internetową i media społecznościowe, ale potwierdzają też aktywność CKZiU w kontaktach z pracodawcami oraz podejmowanie działań reklamowych poprzez zamieszczanie anonsów w lokalnej prasie i rozpowszechnianie ulotek.

Niepełnosprawność zadeklarowały dwie osoby, tj. 9,5% ogółu, natomiast wielodzietność, niepełnosprawność dziecka bądź innej osoby bliskiej, podlegającej opiece wnioskodawcy, cztery osoby, tj. 19%.

Wnioskujący w zdecydowanej większości (13 osób - 61,9%) byli absolwentami liceów ogólnokształcących. Inny rodzaj szkoły średniej ukończyło osiem osób, tj. 38,1%.

Z kolei z ankiet (17 szt.) zebranych od uczestników kwalifikacyjnych kursów zawodowych wynika, że potrzeby w zakresie kursów diagnozowane były zaledwie u pięciu osób, tj. 29% ankietowanych. Źródłem informacji o kursie w 13 przypadkach, tj. 76% były informacje polecające od innych osób. Fakt badania

posiadanych kompetencji przed rozpoczęciem lub w trakcie trwania kursu potwierdziło 10 z 17 osób (59%).

Na uwagę zasługuje maksymalna ocena kompetencji nauczycieli wystawiona przez 100% słuchaczy.

Równie wysoko ocenione zostały same kursy. W skali od 0 do 6 (ocena bardzo wysoka), uczestnicy w każdej kategorii wystawili noty potwierdzające właściwy poziom zajęć, w tym:

- przydatność w pracy zawodowej (tematyka, zakres) – na poziomie 5,59,
- otrzymane materiały dydaktyczne – na poziomie 5,82,
- wyposażenie sal dydaktycznych i pracowni (dostępność, nowoczesność, przydatność) – na poziomie 5,41,
- kontakt ze szkołą, wsparcie w sprawach organizacyjnych, bieżąca informacja – na poziomie 5,59,
- poziom zadowolenia / spełnienie oczekiwań co do kursu – na poziomie 5,71.

(akta kontroli str. 546-566)

Dokumentacja zbadanych kursów została sporządzona w formie pisemnej. Prowadzona była rzetelnie i obejmowała wszystkie wymagane elementy. Dzienniki zajęć, protokoły z egzaminów zaliczeniowych i końcowych, również te dotyczące kursów odpłatnych oraz ewidencje zaświadczeń były kompletne, prowadzone na bieżąco i prawidłowo. Wpisy odzwierciedlały aktualny stan faktyczny, w sposób pozwalający na identyfikację zrealizowanych zadań, obecności słuchaczy i stopień zaawansowania poszczególnych kursów. W dziennikach zajęć widoczne były wpisy potwierdzające nadzór Dyrektora jednostki, w tym uwagi i informacje przekazywane prowadzącym.

CKZiU dla objętych badaniem szczegółowym kursów opracowało własne programy nauczania, które prawidłowo określały czas trwania kształcenia, liczbę godzin i sposób organizacji kursów. Program nauczania kwalifikacyjnych kursów zawodowych, wyodrębnionych dla jednej kwalifikacji, uwzględniał również ogólne cele i zadania kształcenia, określone dla zawodu technika archiwisty. Wskazano wstępne wymagania dla uczestników, liczbę godzin, tematykę zajęć, cele, efekty, środki i metody dydaktyczne, formy organizacyjne i planowane zadania dla każdego przedmiotu zajęć. Liczba godzin praktyk zawodowych była zgodna z wymaganą dla jednej kwalifikacji w zawodzie.

CKZiU, uwzględniając nowoczesne techniki i technologie, stosowało pracę na stanowiskach komputerowych z dostępem do internetu, korzystało z rzutników multimedialnych i odtwarzaczy płyt DVD, wykorzystywało filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne, tablice i monitory multimedialne.

Treść programów była zgodna z wymogami § 25 rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. W programie nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego na rok szkolny 2019/2020, nie było wyodrębnionego wykazu literatury, którego to wykazu wymaga § 25 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia.

Zdaniem Dyrektora CKZiU wyrażonym w wyjaśnieniu, wymieniony program nauczania zawierał informacje – wskazane przy przedmiotach nauczania – które należy uznać za literaturę. Treść programu odsyłała ponadto do aktów wykonawczych oraz strony internetowej Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych.

(akta kontroli str. 399-406)

Kontrolowana jednostka nie stosowała programów modułowych. Zatwierdzone programy przedmiotowe uwzględniały następujące przedmioty:

- w roku szkolnym 2019/2020:

- podstawy archiwistyki – 100 godz.,
 - metody pracy w archiwum zakładowym – 130 godz.,
 - prawo archiwalne – 40 godz.,
 - język angielski zawodowy w archiwistyce – 43 godz.,
 - podstawy działalności gospodarczej – 40 godz.,
 - bezpieczeństwo i higienę pracy – 40 godz.,
 - kompetencje personalne i społeczne – 40 godz.,
 - prowadzenie archiwum i opracowanie materiałów – 153 godz.,
 - praktykę zawodową – 10 dni (80 godz.),
- w roku szkolnym 2020/2021:
- podstawy archiwistyki i systemy kancelaryjne – 80 godz.,
 - metodykę pracy archiwisty – 100 godz.,
 - organizację i zadania archiwów w jednostce gospodarczej – 80 godz.,
 - język angielski zawodowy w archiwistyce – 43 godz.,
 - wydzielanie dokumentacji niearchiwalnej – 70 godz.,
 - bezpieczeństwo i higienę pracy – 40 godz.,
 - archiwum jednostki gospodarczej – 76 godz.,
 - praktyka zawodowa – 10 dni (70 godz.).

Przeprowadzona na próbie trzech przedmiotów (podstaw archiwistyki, prawa archiwalnego i języka angielskiego zawodowego w archiwistyce) analiza dzienników potwierdziła realizację 100% zaplanowanych zajęć w roku szkolnym 2019/2020. Zrealizowano także program praktyk zawodowych, co potwierdzają wpisy w dzienniczkach i kartach indywidualnego przebiegu praktyk.

Z dzienników zajęć roku szkolnego 2020/2021 wynika, że CKZiU realizowała program, w zależności od sytuacji pandemicznej, w formie stacjonarnej lub zdalnej. Badanie próby wykazało, że kontrolowana jednostka zrealizowała 100% programu w zakresie podstaw archiwistyki i systemów kancelaryjnych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Zaawansowanie w przedmiocie *metodyka pracy archiwisty* wynosi 73%, a w przedmiotach *wydzielanie dokumentacji niearchiwalnej* i *archiwum jednostki gospodarczej*, odpowiednio 96% i 84%. Rozpoczęcie praktyk zawodowych w formie projektu edukacyjnego zaplanowano po 31 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 534-535)

Wyjaśniając, dlaczego praktyka zawodowa dla wszystkich uczestników KKZ w 2020 r. została zrealizowana w jednym zakładzie pracy (u nauczyciela przedmiotów zawodowych) i w jednym terminie oraz czy zapewniono tam odpowiednie warunki wykonywania zadań jednocześnie dla dziewięciu osób, Dyrektor Centrum podała: *Od początku prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych uczestnicy rekrutowali się z różnych instytucji, firm, w których również odbywali praktyki zawodowe, częściowo poszukiwaliśmy im miejsc odbywania praktyk w instytucjach, w których chcieli je odbywać. Tę drugą grupę stanowiły osoby, które mogły odbywać te praktyki od poniedziałku do piątku ze względu na pozostawanie bezrobotnymi. Archiwa czynne są w instytucjach od poniedziałku do piątku, a osoby pracujące poza swoimi zakładami pracy nie mogły tam realizować praktyk ze względu na grafiki pracy. Przypominam, że kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone są w naszej szkole w formie zaocznej, co powoduje, że uczestnicy decydują się na zajęcia jedynie w systemie weekendowym. Taka sytuacja powoduje, że poszukujemy firm dostępnych w takie dni. Bywało tak, że [M.K. – nauczycielka zawodu] pozwalała realizować niektórym słuchaczom praktykę w swojej firmie, która pręźnie zajmuje się archiwizacją. Rok 2020 był jak wiadomo rokiem specyficznym, pandemia spowodowała, że sprawdzali się jedynie stali/znani pracodawcy.*

Zdecydowaliśmy się na współpracę z p. [M.K.] w zakresie realizacji praktyk słuchaczy. Pani [M.K.] oprócz pracy wykonywanej dla różnych instytucji przygotowuje bardzo dużo dokumentów z zakresu archiwizacji dla różnych klientów, co stworzyło możliwość zrealizowania praktyk przez słuchaczy w czasie szczególnej sytuacji epidemiologicznej w 2020 roku. Dodaję, że p. [M.K.] nie otrzymuje z tego tytułu dodatkowego wynagrodzenia, wykonuje te dodatkowe czynności ze względu na współpracę ze szkołą w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych. Proszę zwrócić uwagę jak wysoko oceniają jej merytorykę absolwenci oraz uczestnicy kwalifikacyjnych kursów zawodowych. W bieżącym roku szkolnym zdecydowaliśmy się na praktykę w formie projektu edukacyjnego, co ogranicza możliwości wyboru pracodawców, szczególnie, że należałoby przeanalizować podstawę programową dla zawodu, przeszkolić się w zakresie formy projektu i sprawować nadzór nad wykonaniem projektu. Tak jak dla innych zawodów zdecydowaliśmy się na opiekę merytoryczną oraz pełnienie roli opiekunów praktyk przez nauczycieli praktycznej nauki zawodu (...). Zaakceptowałam temat projektu edukacyjnego, który na pewno pozwoli zaangażować wszystkich uczestników kursu, bo stanowi bardzo rozbudowaną dokumentację, która dodatkowo zostanie wdrożona w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy. (...).

(akta kontroli str. 567-570)

Odnosząc się do kwestii, czy sytuacja, że uczestnicy KKZ otrzymują wiedzę zawodową od jednej osoby, będącej jednocześnie nauczycielem oraz opiekunem praktyk nie wpływa niekorzystnie na umiejętności uczestników kursu w tym aspekcie, że nie mają oni możliwości poznania i porównania np. różnych możliwych sposobów działania, metod, pragmatyk zawodowych, Dyrektor Centrum wyjaśniła: Zajęcia z przedmiotów zawodowych na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w poprzednich edycjach prowadzone były przez trzech pracowników Archiwum Państwowego. Również dotyczy to r. szkolnego 2019/2020. W roku szkolnym 2020/2021 do arkusza organizacji pracy szkoły dla kwalifikacyjnego kursu zawodowego pierwotnie zaplanowano jeszcze jedną osobę do prowadzenia zajęć z zakresu przedmiotów zawodowych, posiadającą odpowiednie wykształcenie. Jednak przed rozpoczęciem kursu okazało się, że osoba ta ma bardzo dużo innych obowiązków zawodowych w dwóch instytucjach, w których podjęła pracę jako archiwistka. W związku z tym nie podjęła pracy w CKZiU w Morawicy. Wkrótce planowanie pracy na nowy rok szkolny 2021/22 i na pewno znowu podejmiemy próby poszukiwania kolejnych osób do współpracy w zakresie prowadzenia zajęć. Jednak znalezienie nauczycieli-praktyków, którzy jednocześnie posiadają kwalifikacje pedagogiczne oraz umiejętności przekazywania wiedzy nie jest łatwe. Zdawalność egzaminów zawodowych na kwalifikacyjnym kursie zawodowym pokazuje jednak, że dotychczasowe wybory kadry są trafne.

(akta kontroli str. 567-570)

Do egzaminu w zawodzie technika archiwisty (kwalifikacja AU.63) w roku szkolnym 2019/2020 przystąpiło siedmiu słuchaczy. Zdało sześciu z nich, tj. 86%. Jednakże, w odniesieniu do liczby słuchaczy, którzy rozpoczynali kurs (22) i którzy go ukończyli (dziewięciu), poziom zdawalności wynosił odpowiednio 27% i 67%.

Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie kwalifikacji A.63 w sesji styczeń – luty 2019 r. przystąpiła jedna osoba (tylko do części pisemnej), która w 2018 r. ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy w kwalifikacji A.63.

W 2019 r. w kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji A.64 ukończyło 15 osób i tyle osób zostało zgłoszonych do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Jedna osoba nie przystąpiła do egzaminu, świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie w zakresie kwalifikacji A.64 otrzymało 14 absolwentów KKZ.

(akta kontroli str. 534-535)

Kursy „komercyjne” ukończyło i egzaminy końcowe zdało 100% uczestników.

(akta kontroli str. 595-607)

Biorąc pod uwagę powyższe dane, zdawalność egzaminu w kwalifikacyjnym kursie zawodowym, mierzona wobec osób, które przystąpiły do egzaminu była zadowalająca. Niemniej jednak, mierzona wobec liczby słuchaczy według stanu początkowego, pozostaje na niskim poziomie. Należy jednak pamiętać, że kształcenie w CKZiU jest dobrowolne, a przystąpienie do egzaminu po ukończeniu kursu nie ma charakteru obligatoryjnego.

Z ankiet zwróconych przez 17 uczestników kursu w zawodzie technika archiwisty wynika, że jego ukończenie umożliwiło znalezienie zatrudnienia pięciu osobom, co stanowi 29% ankietowanych. Dla dwóch osób (12%) udział w kursie nie był krokiem na drodze do uzyskania zatrudnienia, bądź zmiany pracodawcy, ale elementem podniesienia kwalifikacji na aktualnym stanowisku pracy. Wobec powyższego, współczynnik osób, które znalazły zatrudnienie po ukończeniu kursu, liczony w odniesieniu do uczestników, dla których było to celem stanowił 33%. Pomimo tego, wskaźnik efektywności zatrudnieniowej również należy uznać za niski. Na jeszcze niższym poziomie, wynoszącym 18% kształtuje się ww. wskaźnik dla uczestników, którzy znaleźli zatrudnienie w okresie trzech miesięcy od zakończenia kursu.

(akta kontroli str. 545-566)

Odnosząc się do kwestii przydatności oferowanych przez Centrum kursów „komercyjnych”, Dyrektor CKZiU podała: *Krótkie formy pozaszkolne („komercyjne”) to takie kursy, których odbiorcami są osoby w pełni zdecydowane w ten sposób udoskonalić swoje umiejętności. Z pełną świadomością zdecydowały się na taki kurs słuchaczki kształcące się lub absolwentki na kurs przedłużania rzęs. W branży kosmetycznej zmiany zachodzą bardzo szybko, w związku z modą na przedłużanie rzęs kosmetyczki-praktycy współpracujący ze szkołą w rozmowach sugerowali (...), że jest potrzeba przeszkolenia pracowników w tym zakresie. (...) Kandydatki decydując się na ten kurs same miały świadomość oczekiwań klientek w salonach kosmetycznych. Dodatkowo, w naszym CKZiU takie kursy są konkurencyjne cenowo w porównaniu do innych firm szkoleniowych. Kolejny kurs rejestratorka medyczna wybierany był przez osoby świadome potrzeb rynku pracy, przychodni, szpitali. Rejestracja medyczna to umiejętność niezbędna do prowadzenia czynności w zakresie rejestracji medycznej w różnych jednostkach. Nie bez znaczenia jest baza CKZiU w Morawicy, programy do rejestracji medycznej oraz zatrudnianie praktyków z doświadczeniem w zawodzie. Po ostatnim takim kursie otrzymaliśmy bardzo dobre opinie w ankietach ewaluacyjnych.*

(akta kontroli str. 567-568)

W ramach weryfikacji prawidłowości kształcenia w formie praktycznej nauki zawodu szczegółowym badaniem objęto cztery najliczniejsze grupy słuchaczy:

- w roku szkolnym 2019/2020:
 - technik masażysta (kl. II), symbol cyfrowy zawodu: 325402, kwalifikacja: MS.01. Świadczenie usług w zakresie masażu, kształcenie stacjonarne,
 - technik usług kosmetycznych (kl. I A i I B), symbol cyfrowy zawodu: 514207, kwalifikacja: FRK.04. Wykonywanie zabiegów kosmetycznych, kształcenie zaoczne;
- w roku szkolnym 2020/2021:
 - technik usług kosmetycznych (kl. I i II), symbol cyfrowy zawodu: 514207, kwalifikacja: FRK.04. Wykonywanie zabiegów kosmetycznych, kształcenie zaoczne,

- terapeuta zajęciowy, symbol cyfrowy zawodu: 325907, kwalifikacja: MED.13. Świadczenie usług w zakresie terapii zajęciowej, kształcenie stacjonarne.

Realizując program nauczania w roku szkolnym 2019/2020, CKZiU zawarło umowy o praktyczną naukę zawodu i umowy o praktyki zawodowe z podmiotami, które zobowiązały się do umożliwienia słuchaczom odbycia takich praktyk. Ustalono, że umowy o praktyki zawodowe w zawodzie technika usług kosmetycznych nie wymagają od wykonawców umów, tj. podmiotów przyjmujących słuchaczy na praktyczną naukę zawodu, zapewnienia słuchaczom środków higieny osobistej, przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy i pomieszczeń do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, co narusza zasady określone w § 8 ust. 2 pkt 1 lit.b i c rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu¹⁹.

Dyrektor CKZiU wyjaśniła, że ww. zapisy umieszczano w umowach o praktyki zawodowe zawieranych z pracodawcami, wobec których należało dokładnie to sprecyzować, ze względu na wielkość jednostki i obowiązujące w nich procedury przekazywania zadań kierownikowi szkolenia praktycznego. W przypadku umów z pracodawcami prowadzącymi własną działalność gospodarczą i często będącymi opiekunami praktyk, nie było konieczności regulowania tych zasad. Żadna ze słuchaczek kształcących się w zawodzie technik usług kosmetycznych nigdy nie zgłaszała problemu braku środków higieny czy pomieszczeń do przechowywania odzieży. W związku z sytuacją pandemiczną, CKZiU nie zawarło tego rodzaju umów w roku szkolnym 2020/2021.

Kontrolowana jednostka przechowywała dokumentację medyczną (zaświadczenia lekarskie, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności) poszczególnych słuchaczy, świadcząca o możliwości realizacji wszystkich czynności przewidzianych w ramach praktyk zawodowych. Niemniej jednak, CKZiU nie posiadała zaświadczeń lekarskich potwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania i pobierania praktycznej nauki zawodu osób, które zrezygnowały z nauki oraz 16 słuchaczy kształcących się w zawodzie terapeuty zajęciowego, którzy rozpoczęli naukę w lutym 2021 r.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor CKZiU oraz kierownik szkolenia praktycznego poinformowały, że osoby rezygnujące z zajęć zabierają ze szkoły swoją dokumentację, w tym ww. zaświadczenia, które są dokumentami imiennymi i mogą być przydatne w innych okolicznościach. Natomiast słuchaczom pobierającym nauki w zawodzie terapeuty zajęciowego, ze względu na sytuację epidemiczną i utrudniony dostęp do lekarzy medycyny pracy, wydłużono termin doręczenia dokumentów do 31 marca 2021 r. Z wyjaśnień wynika, iż na dzień 29 marca 2021 r., zaświadczenia posiadało, choć fizycznie ich nie dostarczyło, 12 z 19 słuchaczy, tj. 63% grupy.

Przygotowanie i realizacja praktycznej nauki zawodu odbywała się zgodnie z regulaminami zatwierdzonymi przez CKZiU na podstawie umów zawartych z zakładami pracy, wybranymi przez Dyrektora Centrum. Naukę prowadzono indywidualnie bądź w grupach umożliwiających zrealizowanie zajęć i zachowanie zasad bezpieczeństwa, pod kierunkiem wykwalifikowanych nauczycieli CKZiU, bądź instruktorów praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli str. 835-837)

Dokumentacja praktycznej nauki zawodu prowadzona była prawidłowo i rzetelnie. Realizacja praktyk odbywała się na podstawie umów spełniających – poza

¹⁹ Dz. U. poz. 391.

ww. uchybieniem – wymagania § 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Warunki organizacji praktyk umożliwiały realizację celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Profil działalności podmiotów, w których realizowano praktyki, ściśle odpowiadał profilowi zawodu, w jakim kształcono słuchaczy. W umowach prawidłowo określono terminy i częstotliwość realizacji praktyk zawodowych i zajęć praktycznych, wskazano prowadzących zajęcia oraz słuchaczy z nich korzystających. Koszty związane z realizacją praktyk, o ile wystąpiły, obciążały CKZiU (nie dotyczyły wynagrodzenia opiekunów praktyk; były to głównie koszty wykorzystywanych przez praktykantów materiałów zużywalnych). Dobowy wymiar godzin zajęć nie przekraczał limitu określonego w § 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli str. 681-758, 824-834)

CKZiU w sposób prawidłowy prowadziło dzienniki lekcyjne i dzienniki zajęć praktycznych, realizowanych w pracowniach szkolnych. Pozostawiono ślad rewizyjny obecności słuchaczy na zajęciach oraz oceny ich wiedzy.

Kontrolowana jednostka posiadała także karty indywidualnego przebiegu praktyki zawodowej dokumentujące uczestnictwo słuchaczy w praktykach realizowanych przez inne podmioty na podstawie umów zawartych z CKZiU, okres pobytu w placówce, liczbę godzin zrealizowanych i opuszczonych, ocenę opisową i ogólną oraz dzienniczki praktyki zawodowej.

Analiza dokumentacji indywidualnej 10 osób wykazała, że dla pięciu z nich, odbywających praktyki zawodowe w zawodzie technika masażyści, zapewniono możliwość realizacji po 53 godz. praktyk, podczas gdy wymagana programem nauczania, wynikającym z podstawy programowej dla kwalifikacji MS.01, liczba godzin wynosiła 60. Zatem osoby te nie zrealizowały 12% czasu zaplanowanych zajęć. Podobnie, słuchaczka odbywająca praktyki zawodowe w zawodzie technika usług kosmetycznych zrealizowała 64 godz. praktyk, tj. 91% czasu zaplanowanego na 70 godzin. Szerzej kwestie te omówiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 792-815)

Analiza frekwencji na zajęciach edukacyjnych wykazała, że prowadzenie zajęć w formie zdalnej przełożyło się na 100% obecność na zajęciach, przy czym dla zajęć prowadzonych w formie stacjonarnej frekwencja była niższa.

Dyrektor CKZiU wyjaśniła: (...) *Przed wystąpieniem pandemii słuchacze osobiście potwierdzali obecności w dzienniku własnoręcznym podpisem. W porozumieniu z Radą Pedagogiczną w związku z brakiem możliwości składania podpisów przez słuchaczy, w aneksach do przedmiotowych zasad oceniania w szkole wprowadzono następujące regulacje. Z uwagi na formę i tryb kształcenia należało wprowadzić zmiany do przedmiotowych zasad oceniania (PZO), z którymi uczniowie i słuchacze zostali zapoznani.*

„1. Zalogowanie się na platformie lub/i kontakt mailowy, wiadomość Messenger jest potwierdzeniem obecności na zajęciach. Uczniowie/słuchacze zapoznają się najpierw z tematem lekcji i/lub wpisem od nauczyciela w postaci ogłoszeń. 2. Obowiązkiem każdego ucznia/słuchacza jest zapoznanie się z wysyłanymi i udostępnianymi materiałami dydaktycznymi. 3. Ocenie podlega wykonanie i przesłanie zadania, karty pracy, testu, udział w forum itp. za pomocą dostępnych środków komunikacji elektronicznej. Wymiana kontaktu oraz/lub odesłanie przez słuchacza zadanych przez nauczyciela danego przedmiotu prac/zadań jest potwierdzeniem obecności słuchacza z danych zajęć edukacyjnych. W dzienniku zajęć wpisuje się obecny (w związku z tym, że słuchacze pracują w różnym czasie nauczyciel obecność potwierdzić może w każdym czasie własnoręcznym podpisem

lub pozostawić wolne miejsce uznając obecność słuchacza). 4. Nauczyciel powinien poinformować ucznia/słuchacza o sposobie wykonania i odesłania zadania, terminie oddania pracy. W razie wątpliwości i pytań od uczniów/słuchaczy służy im pomocą, jest dostępny w godzinach swojej pracy, udziela wskazówek".

W przypadku nauczania zdalnego nie jest możliwe potwierdzanie obecności słuchaczy na zajęciach ich własnoręcznym podpisem, kształcenie zdalne przedłuża się, więc regulacje wewnętrzne powodują, że słuchacze uczestniczą w zajęciach poprzez wskazane wyżej aktywności. Na korzyść wielu słuchaczy jest taka sytuacja, kiedy fizycznie niejednokrotnie nie byłoby w stanie stawić się na zajęcia stacjonarne, w inny sposób wskazany przez szkołę realizują swoje obowiązki, zaliczenia poszczególnych zajęć również odbywają się często w formie on-line. Wielu słuchaczy ma z tego względu frekwencję znacznie wyższą niż przed pandemią, zauważyliśmy, że taka forma dla nich jest lepszym rozwiązaniem i poprawia ich frekwencję. Uważamy, że takie rozwiązanie jest korzystne dla słuchaczy, są to ludzie dorośli, którzy sami odpowiadają za siebie. Większość świetnie sobie radzi z taką formą realizacji zajęć. Pozostałe osoby mają możliwość indywidualnych konsultacji z nauczycielami. Są to zazwyczaj osoby starsze, dla których forma elektroniczna nie jest tak oczywistą formą kontaktu jak forma bezpośredniego kontaktu z nauczycielem oraz wydrukowanym materiałem w wersji papierowej. Staramy się monitorować sytuację słuchaczy, podkreślam to na każdym spotkaniu z nauczycielami. Nie możemy dopuścić do sytuacji, że słuchacz, mimo że dorosły zostanie przez nas „pozostawiony”. Na bieżąco upewniam się u nauczycieli czy wszyscy wypełniają swoje obowiązki, w przypadku wątpliwości proszę o kontakt ze słuchaczem w sprawie podjęcia decyzji dotyczących dalszej kontynuacji nauki w szkole.

(akta kontroli str. 842-848)

Wyjaśniając, jak ocenia możliwości podjęcia zatrudnienia słuchaczy w podmiotach realizujących praktyczną naukę zawodu, Dyrektor Centrum podała m.in.: *Mamy wiele przykładów nawiązania stosunków pracy z absolwentami naszej szkoły w miejscu odbywania zajęć praktycznych organizowanych przez szkołę. Zdarza się również czasem, że odbywa się to w trakcie obserwowania przez pracodawcę naszych słuchaczy podczas praktyk u pracodawców. Słuchacze w trakcie otrzymują propozycje pracy. Dotyczy to różnych zawodów, ale mamy bardzo często aktualizowane informacje przez nauczyciela zawodu w zakresie technika elektroradiologa od początku prowadzenia kształcenia w naszej szkole (od 2011 r.). Spośród ok. 124 absolwentów uczących się w zawodzie technika elektroradiologa w CKZiU w Morawicy na dzień 28.03.2021 pracuje 68 absolwentów (o 56 nie mamy danych o miejscu zatrudnienia). Ponad 20 absolwentów technika elektroradiologa (21-22 osoby) jest zatrudnionych w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach w Dziale Diagnostyki Obrazowej, gdzie w trakcie nauki korzystali z zajęć praktycznych oraz odbywali 4-tygodniowe praktyki zawodowe. W Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Zakładzie Radioterapii, Zakładzie Brachyterapii, Zakładzie Diagnostyki Obrazowej zatrudnionych jest 9 techników elektroradiologów. W Świętokrzyskim Centrum Onkologii podobnie jak w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym odbywały się zajęcia praktyczne z przedmiotów zawodowych (...) oraz 4-tygodniowa praktyka zawodowa. (...) Średni wiek technika elektroradiologa w świętokrzyskim wynosi 52+ (...). Większość pracowników diagnostyki obrazowej wykonujących zawód technika elektroradiologa w publicznej ochronie zdrowia w województwie świętokrzyskim (szpitale powiatowe, przychodnie, poradnie, POZ, NZOZ, SPZOZ itp.) w najbliższym 10-leciu odejdzie na emeryturę. Nasi absolwenci na bieżąco „uzupełniają” niedobory kadrowe w placówkach państwowych,*

jednocześnie przy rozwijającej się diagnostyce obrazowej pracują w gabinetach prywatnych.

(akta kontroli str. 759-761)

Wyjaśniając, jakie są najistotniejsze bariery i trudności w efektywnej realizacji praktycznej nauki zawodu, cztery nauczycielki praktycznej nauki zawodu wskazały m.in.

- trudności w zaangażowaniu pracodawców do współpracy w ramach praktycznej nauki zawodu, szczególnie w sytuacji epidemii;
- brak ogólnodostępnej kadry nauczycielskiej – praktyków, specjalistów w danym zawodzie, którzy posiadają przygotowanie pedagogiczne i znają specyfikę funkcjonowania szkół;
- słabą współpracę pracodawców ze szkołami w zakresie m.in. modyfikacji istniejących programów nauczania/programów praktyk zawodowych. (pogłębienie współpracy pozwoliłoby na dostosowanie oferty kształcenia do wymogów rynku pracy oraz podniesienie jakości kształcenia zawodowego);
- niską motywację części słuchaczy do opanowania treści teoretycznych, które są niezbędne do właściwej realizacji zajęć praktycznych;
- część słuchaczy, pomimo dobrze opanowanej wiedzy teoretycznej, wykazuje duże trudności z przełożeniem jej na działania praktyczne w rzeczywistych warunkach pracy;
- brak systematyczności w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych przez nauczycieli.

Wskazywały one ponadto, że niektórzy słuchacze mają trudność w zastosowaniu swoich wiadomości i umiejętności w warunkach rzeczywistych u pracodawcy lub pracowni szkolnej, boją się realnych warunków pracy, potrzebują motywacji osoby prowadzącej. Wychodząc naprzeciw rynkowi edukacji szkolnictwa zawodowego, szkoła przechodzi w system nauki weekendowy, co powoduje pewne ograniczenia (nie wszyscy pracodawcy są dostępni w weekendy).

(akta kontroli str.762-775)

Wyjaśniając, jak oceniają (w kontekście faktycznego nabywania przez uczniów umiejętności niezbędnych dla wykonywania zawodu w środowisku pracy) realizację praktyk zawodowych w formie projektu edukacyjnego, cztery nauczycielki praktycznej nauki zawodu podały m.in. że projekt edukacyjny był jedynym rozsądnym rozwiązaniem w sytuacji pandemii - pracodawcy odmawiali przyjęcia na praktyki zawodowe, bojąc się o zdrowie swoich podopiecznych i pracowników. Podczas realizacji praktyki zawodowej w formie projektu edukacyjnego słuchacze nie nabywali oraz nie poszerzali swoich umiejętności praktycznych niezbędnych dla wykonywania zawodu w środowisku pracy. Umiejętności praktyczne mogli ćwiczyć jedynie w szkole na zajęciach praktycznych, pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Projekt edukacyjny dawał słuchaczom możliwość wykorzystania wiedzy teoretycznej zdobytej w czasie kształcenia w danym zawodzie, jednak ograniczał wykorzystanie praktycznych umiejętności.

(akta kontroli str.762-775)

Efektywność ogólna praktycznej nauki zawodu (dla czterech grup objętych badaniem szczegółowym) wyniosła 95%.

(akta kontroli str.1011)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spośród 10 słuchaczy, których dokumentację objęto badaniem, pięciu (W. S., K. K., M. Ł., K. P. i K. S.) odbywających praktyki zawodowe w zawodzie technika masażysty zrealizowali po 53 godz. praktyk, mimo że liczba godzin wymagana programem nauczania wynosiła 60 (zaplanowano praktyki w terminie obejmującym jeden dzień wolny od pracy). Wskazuje to na niezapewnienie w tym aspekcie wystarczającego nadzoru nad realizacją praktyk.

(akta kontroli str. 792-815)

Dyrektor Centrum przedłożyła następujące wyjaśnienia kierownika kształcenia praktycznego: *Wymienieni słuchacze, kształcący się w zawodzie Technik masażysta odbywali praktykę zawodową w Uzdrawiskowym Szpitalu Kompleksowej Rehabilitacji „Krystyna” na podstawie umowy zawartej z Uzdrawiskiem Busko-Zdrój SA. W umowie tej, oprócz podanego terminu praktyki zawodowej była podana liczba godzin obowiązująca każdego słuchacza. Zawarte były w niej wszystkie warunki, które strony muszą spełniać, m.in. paragraf informujący, że Uzdrawisko zobowiązuje się do nieodpłatnego współdziałania w przeprowadzeniu praktyki zawodowej. Bezpośrednim przełożonym słuchaczy podczas odbywania praktyki zawodowej był wyznaczony pracownik Uzdrawiska, który był zobligowany do nadzoru nad szkoleniem słuchaczy, odpowiedzialny był za dyscyplinę, przestrzeganie godzin pracy, stronę merytoryczną zajęć, prowadzenie dokumentacji i przestrzeganie tajemnicy zawodowej. Opiekun wystawiając ocenę pozytywną z praktyki zawodowej, podpisując dzienniczek praktyk, w którym także była na pierwszej stronie adnotacja o liczbie obowiązujących godzin, uznał, pomimo wpisanej mniejszej liczby godzin, że wszystkie warunki do zaliczenia praktyki zawodowej przez danego słuchacza zostały spełnione. Informujemy, że opiekunowie byli zobligowani do analizowania terminów praktyk, w przypadku dnia ustawowo wolnego mieli ustalić inny sposób realizacji godzin praktyk z danego dnia, najczęściej wydłużeniem godzin praktyk w innym dniu. Należy przypuszczać, że pracownik nie uwzględnił takiego faktu w dzienniku praktyk zawodowych, ale nie wpłynęło to na zaliczenie praktyki oraz właściwą ocenę słuchaczy.*

(akta kontroli str. 842-848)

Słuchaczka K. L. odbywająca praktyki zawodowe w zawodzie technika usług kosmetycznych zrealizowała 64 godz. praktyk, mimo że liczba godzin według planu wynosiła 70.

(akta kontroli str. 792-815)

Dyrektor CKZiU wyjaśniła, że słuchaczka ta praktykę zawodową odbywała także na podstawie umowy, w której były zawarte warunki dotyczące praktyki zawodowej. *Bezpośrednim przełożonym słuchaczy podczas odbywania praktyki zawodowej był wyznaczony pracownik, który był zobligowany do nadzoru nad przebiegiem praktyki, odpowiedzialny był za dyscyplinę, przestrzeganie godzin pracy, stronę merytoryczną zajęć, prowadzenie dokumentacji i przestrzeganie tajemnicy zawodowej. Opiekun wystawiając ocenę pozytywną z praktyki zawodowej, podpisując dzienniczek praktyk, w którym także była na pierwszej stronie adnotacja o liczbie obowiązujących godzin, uznał, pomimo wpisanej mniejszej liczby godzin, że wszystkie warunki do zaliczenia praktyki zawodowej przez danego słuchacza zostały spełnione. Informujemy, że opiekunowie byli zobligowani do analizowania terminów praktyk, w przypadku dnia ustawowo wolnego mieli ustalić inny sposób realizacji godzin praktyk z danego dnia, najczęściej wydłużeniem godzin praktyk w innym dniu. Należy przypuszczać, że pracownik nie uwzględnił takiego faktu w dzienniku praktyk zawodowych, ale nie wpłynęło to na zaliczenie praktyki oraz właściwą ocenę słuchaczki. Podpisując dzienniczek praktyki zawodowej, opiekunka*

uznała, że wszystkie warunki zostały spełnione do zaliczenia praktyki zawodowej we wskazanym wymiarze.

(akta kontroli str. 842-848)

NIK zwraca uwagę na konieczność weryfikacji dokumentacji składanej przez opiekunów praktyk, w celu zapewnienia zgodności wymiaru zajęć praktycznych z wymogami, a także na fakt, iż zgodnie z *regulaminem praktycznej nauki zawodu* przyjętym w Centrum podstawą zaliczenia zajęć praktycznych jest 100% obecność.

OCENA CZĄSTKOWA

CKZiU zapewniło prawidłową liczebność grup uczestników KKZ oraz liczbę godzin kształcenia na kursach i w ramach praktycznej nauki zawodu. Prawidłowo stosowano zwolnienia z zajęć lub z praktyk zawodowych, a dokumentację PNZ prowadzono rzetelnie. Programy nauczania spełniały wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Nie zapewniono jednak pełnej zgodności wymiaru praktyk realizowanych przez niektórych słuchaczy z wymogami określonymi w programach nauczania.

IV. Uwagi i wnioski

Wniosek W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o zapewnienie zgodności wymiaru praktyk realizowanych przez słuchaczy z wymogami określonymi w programie nauczania przedmiotu.

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 14 maja 2021 r.

Kontrolerzy
Iwona Reznier
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis

Tomasz Majewski
st. inspektor kp.

.....
podpis